Dialogmøte: Færre unødige alarmer og færre utrykninger

Harald Aas (LUP), Fredrik Håland Johansen (VIB),
Ragnhild Olin Amdam (NRBR)

Mandag 2. november 2026, kl. 12:00 – 13:00

Hvorfor dialogmøte om unødige alarmer?

- **Unødige og falske alarmer svekker brannsikkerheten**
- Nasjonalt brannfaglig råd har derfor opprettet en **nasjonal prosjektgruppe** for å redusere unødige automatiske brannalarmer (ABA)
- Prosjektgruppen har fått støtte fra Forskningsrådet til et forprosjekt som skal kartlegge utfordringsbilde og få mer innsikt, samt om det er ***innovasjonspotensial*** i markedet.
- **Målet vårt med dialogen:** Få innsikt om det finnes potensiale for at markedet kan hjelpe oss løse utfordringen gjennom bruk av ny teknologi og nye løsninger

En forutsetning for å kunne søke et hovedprosjekt at løsningene ikke finnes allerede

Foto: Karen Gjetrang /NRBR

Agenda

- Dialogmøte – hva er det?
- Unødige automatiske alarmer (ABA) – Et lokal, regionalt og nasjonalt problem
- Hva vet vi om rotårsakene?
- Hvordan kan dere bidra?
- Videre prosjektforløp
- Spørsmål og påmelding

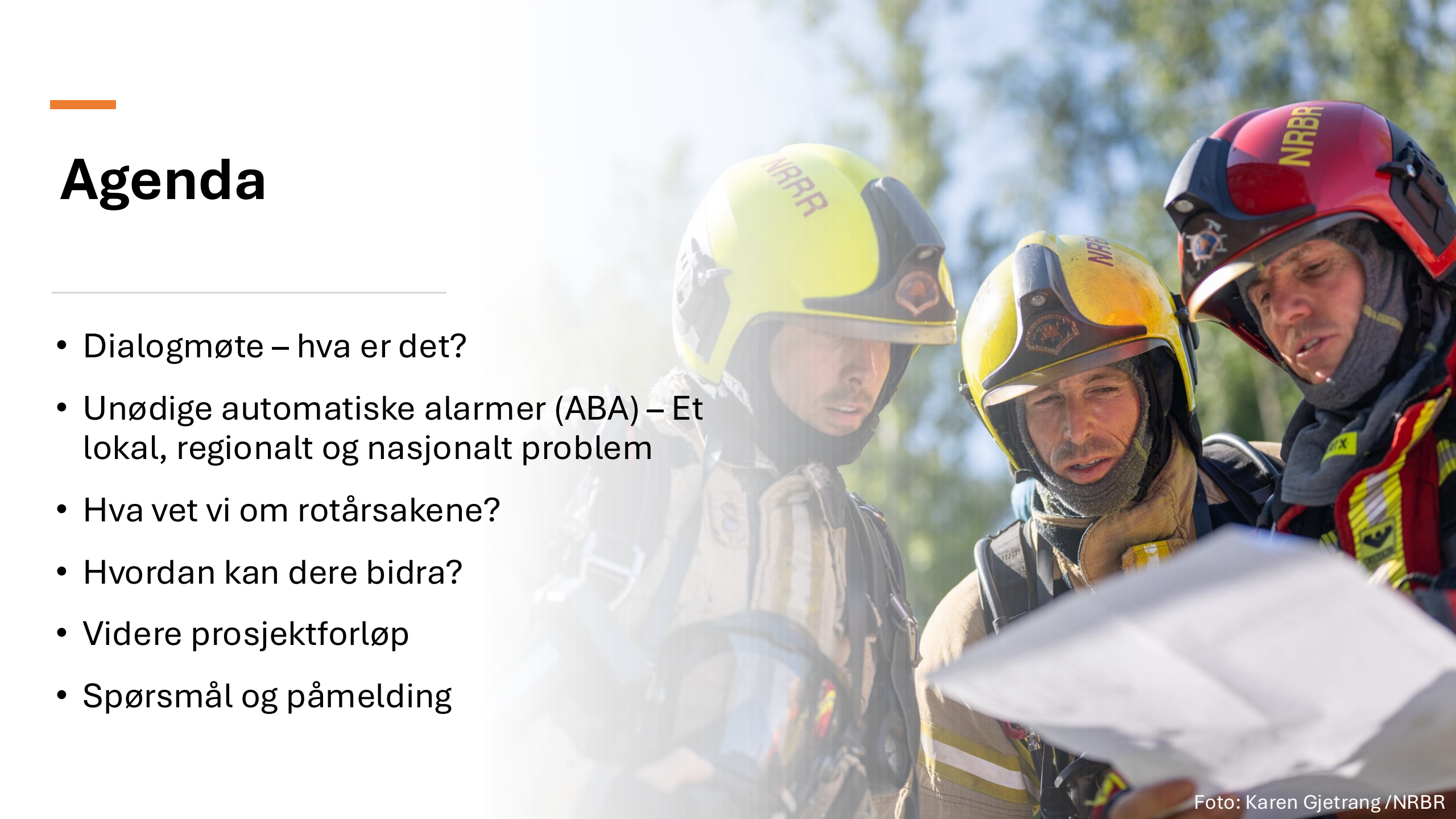

Foto: Karen Gjetrang /NRBR

LUP
Innovative anskaffelser

Dialogmøte
- hva er det?

Harald Aas, innovasjonspådriver, LUP

2. november 2026

Dialog om oppdragsgivers behov og leverandørenes løsninger *før* en eventuell innovasjonskonkurranse

Ny finansieringsordning fra Forskningsrådet

Nasjonalt samarbeid om unødige automatiske brannalarmer (ABA)

Behovseier → Finansierer → Veileder → Utvikler løsninger

Forskningsrådet

LUP Innovative anskaffelser

dfø

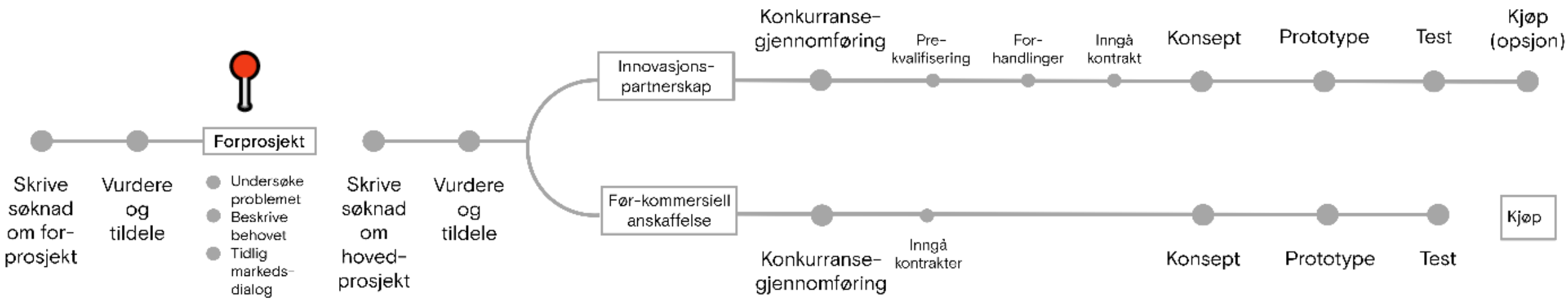
Leverandører

Leverandører

Leverandører

Leverandører

Prosjektforløp

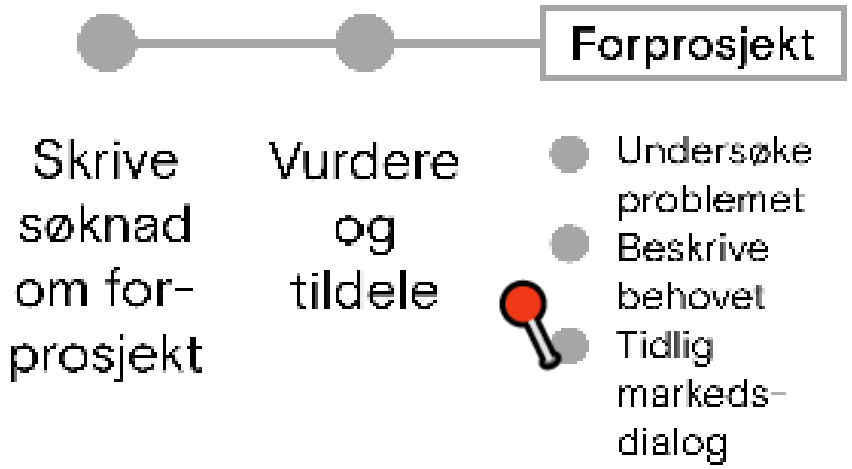

+ 3–6 mnd

+ 1-2 mnd

+ 12-36 mnd

Prosjektforløp

+ 3–6 mnd

Det er lovlig å ha dialog med markedet så lenge du behandler leverandørene likt, unngår å gi urimelig konkurransefordel og ikke røper forretningshemmeligheter.

Hvorfor delta i dialogen før anskaffelsen?

- Oppdragsgiver blir oppmerksom på nye virksomheter og løsninger - teknologimodenhet
- Bedre oversikt over markedet du selv konkurrerer i
- Treffer potensielle samarbeidspartnere
- Øker sannsynligheten for at konkurransegrunnlaget ikke stenger døren for nye løsninger

Hvordan delta?

- Lytt, og still spørsmål til behovene *før* du snakker om løsningene dine
- Still spørsmål om behovet, anskaffelsen eller prosessen. Det er sikkert flere som lurer på det samme.
- Søk samarbeid. Kanskje finner du en samarbeidspartner som komplementerer det du kan tilby?

Svar på ofte stilte spørsmål

- Dialogmøtet, innspill og én-til-én møter er *ikke* en del av den påfølgende konkurransen.
- Innspill og én til én møter er et *ønske* om dialog, men ikke et *krav* for senere deltakelse i en eventuell konkurranse.
- Oppdragsgiver ønsker innspill på muligheter og tilnærmingsmåter – ikke bare på ferdige løsninger.
- Ideer og innsikt fra skriftlige innspill og én-til-én møter distribueres ikke videre til andre leverandører dersom det er forretningssensitivt.
- Leverandører er ikke bundet av de forslagene til løsning som foreslås i tidlig dialog.
- Ingen juridiske eller økonomiske forpliktelser for det som formidles og foreslås i dialogfasen.

Unødige automatiske brannalarmer (ABA)

Et lokalt, regionalt og nasjonalt problem

Bilder: Stian Olberg/DSB

Hva snakker vi egentlig om?

Unødig eller falsk brannalarm:
ABA står for automatisk brannalarmanlegg. Alarmen er direktekoblet til en 110-sentral.

Kilde: DSB, rev. Hendelsesliste.

Foto: Karen Gjetrang /NRBR

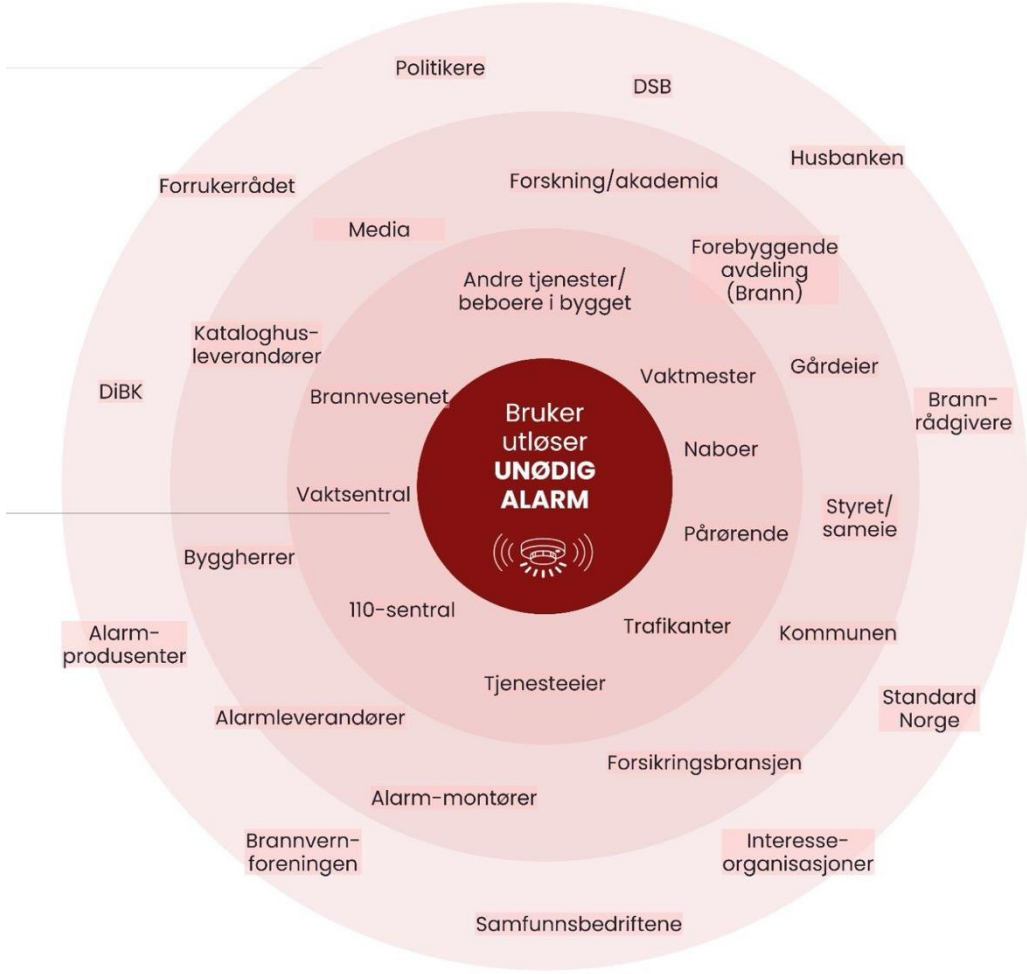
Automatiske brannalarmer er *egentlig* et godt tiltak for person- og brannsikkerheten i et bygg, men…

- Omtrent halvparten av oppdragene er unødige eller falske utrykninger (2025)
- I 2025 ble det registrert over 40 000 unødige utrykninger til ABA
- I 2025 var 5 % av utrykningene til ABA reelle alarmer

Mange aktører påvirkes av unødige alarmer

Kartet viser et omfattende bilde av aktører som enten blir påvirket når alarmen går - eller som kan være en del av løsningen.

Fra en helt vanlig hverdag

1

Beboer lager mat eller stryker klær

Vanndamp eller matos utløser brannalarmen.

2

Brannalarmen utløses

Beboer rekker ikke å avstille alarmen.

3

110-sentralen får beskjed

110-sentralen får alarmen og varsler brannvesenet.

4

Brannvesenet rykker ut

Brannvesen mottar utalarmering fra 110-sentralen og rykker ut med full bemanning.

5

Utrykning med høy risiko

Rykker ut og kjører med høy risiko i trafikken.

KONSEKVENSER

Naboer og næringsliv i bygget evakueres

Beboere, gjester og virksomheter må ut av bygget.

Økt risiko i trafikken

Utrykning med blålys øker risikoen for ulykker.

Andre parallelle hendelser blir nedprioritert

Ressurser er midlertidig utilgjengelige.

Frustrasjon for beboere og naboer

Utrygghet, avbrutt hverdag og irritasjon.

Beboer får faktura for unødig utrykning

Kostnaden for utrykning må dekkes av den som har utløst alarmen.

Ingen brann – men store konsekvenser.

Et unødig alarm kan sette i gang en stor beredskapskjede.

Færre unødige alarmer vil øke brannsikkerheten

I Meld. St. 16 (2023-2024*) Brann- og redningsvesenet Nærhet, lokalkunnskap og rask respons i hele landet* står det følgende:

- Brannvarsling i bygg er et av de viktigste og mest grunnleggende brannsikringstiltakene. Det er liten tvil om at røykvarslere og brannalarmanlegg redder liv.
- Brannalarmanleggene fungerer ikke alltid etter hensikten. Hvert år utløses et høyt antall unødige alarmer på grunn av andre forhold enn brann og røyk.
- Å redusere antallet unødige automatiske brannalarmer vil dermed ikke bare være positivt for folks tillit til alarmene, men også for ressursbruken til brann og redningsvesenet og 110-sentralene.

Hva med fremtiden?

- Flere boligbygg med direktevarsling til 110-sentralen.
- Flere kommunale boliger med direktevarsling – færre institusjonsplasser (bemannet)
- Flere personer får trygghetsalarm med røykmelder, som tilknyttes 110-sentralen.
- (…) og kanskje flere boliger med brannalarm tilknyttet vaktselskap?
- (…) **men** også flere reelle hendelser som varsles via ABA?

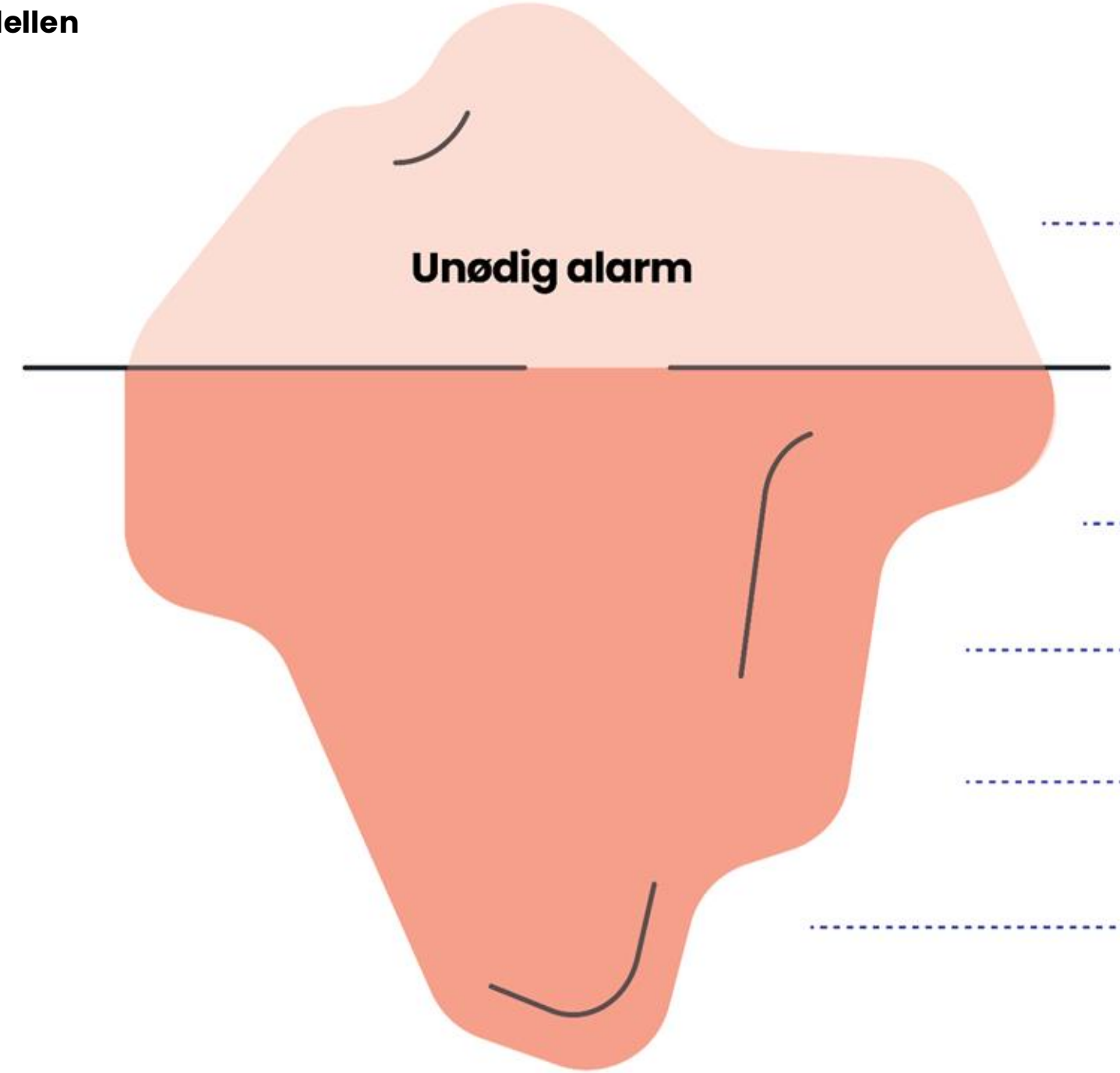
Hva vet vi om rotårsakene?

Kartlegging fra to-dagers workshop med det nasjonale ABA-nettverket i samarbeid med Halogen

Isfjellmodellen

Symptomer og synlige utfordringer
Brannvesenet rykker ut til uheldige brukere. Det kan være røyk fra matlaging, damp fra dusjing, støv og feil under oppfussing eller en villet utløst manuell alarm på feks. en skole

Uegnet og feilplassert teknologi

Økonomiske prioriteringer

Manglende kunnskap, kompetanse og holdninger

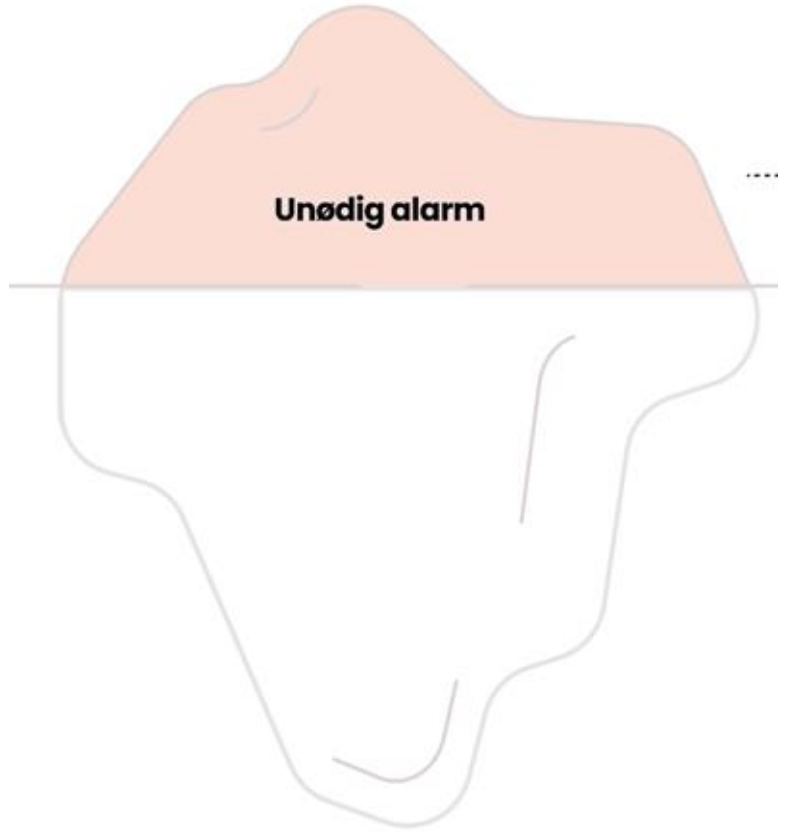
Utdatert regelverk og mangel på helhetlig samarbeid

Symptomer og synlige utfordringer

Brannvesenet rykker ut til alarmer utløst av damp, matlaging, håndverkere eller andre uheldige omstendigheter

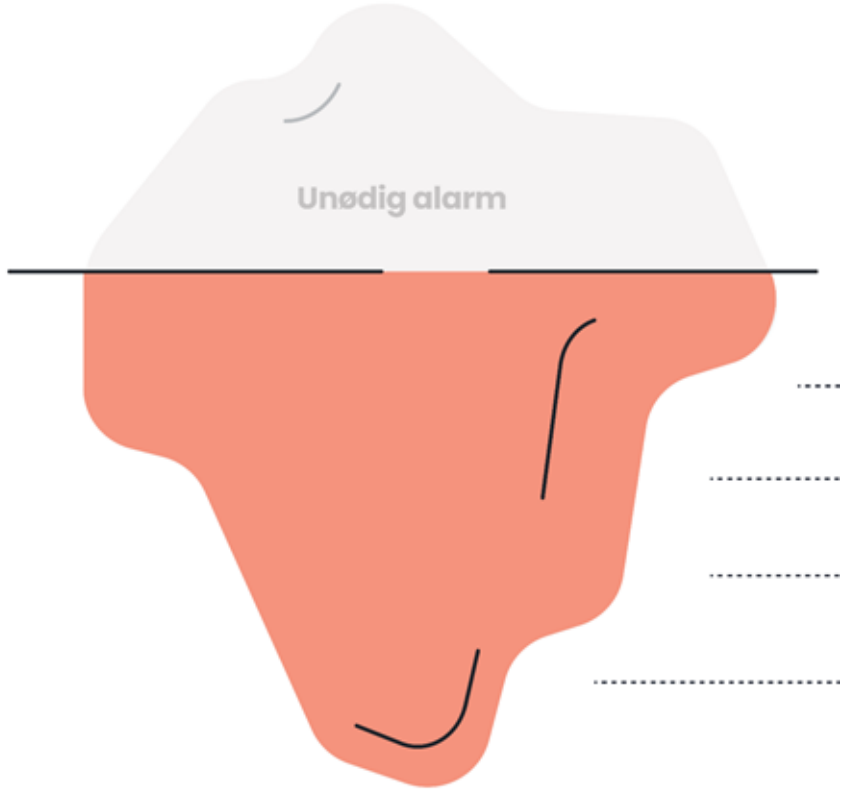
Selv om alarmen utløses på brukernivå, ligger den reelle årsaken i systemet under: Både eldre og personer med lav boevne skal kunne lage mat, dusje og røyke uten at alarmen går.

Hvis vårt fokus er på symptomene, ender vi opp med kortsiktige løsninger for å endre folks adferd i eget hjem, og vi løser ikke det det reelle problemet

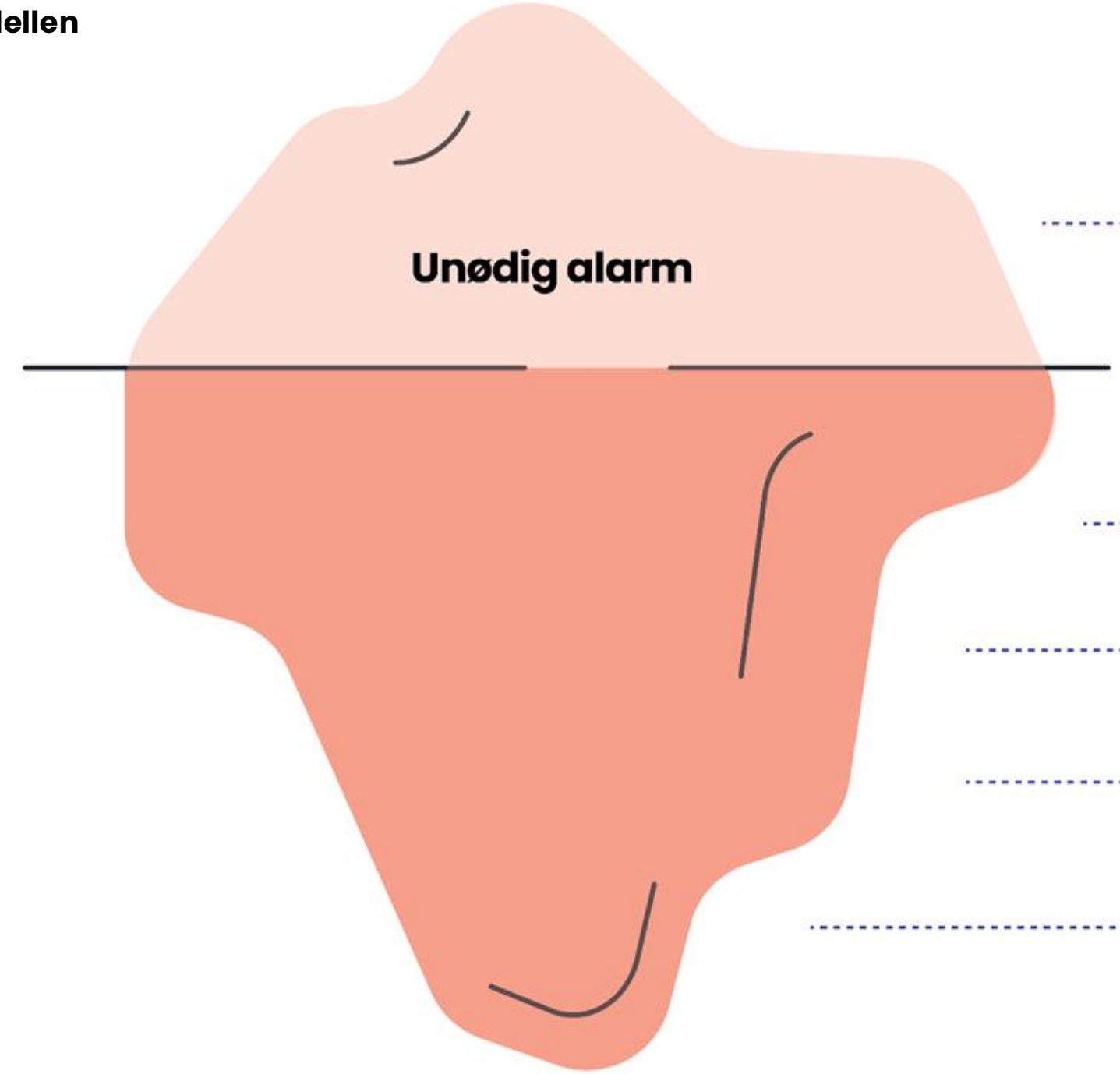

Flere sammensatte årsaker:

- uegnet teknologi
- feilplasserte alarmer
- mangelfull prosjektering
- utdaterte anlegg
- bruksendringer av næringslokaler
- manuelle meldere
- pris velges over funksjonalitet
- manglende økonomiske incentiver
- manglende kunnska og kompetanse
- regelverk som ikke er oppdatert eller utdatert

Isfjellmodellen

Symptomer og synlige utfordringer
Brannvesenet rykker ut til uheldige brukere. Det kan være røyk fra matlaging, damp fra dusjing, støv og feil under oppfussing eller en villet utløst manuell alarm på feks. en skole

Uegnet og feilplassert teknologi

Økonomiske prioriteringer

Manglende kunnskap, kompetanse og holdninger

Utdatert regelverk og mangel på helhetlig samarbeid

Hvordan kan dere bidra?

Demonstrated above is a new fire signal box that locks the hand of alarm sender until released by a policeman or fireman with a key, thus deterring the sending of false alarms.

Fremtidsvisjon: Brannalarmanlegg utløses bare ved reelle brannhendelser

- Økt brannsikkerhet i bygg med brannalarmanlegg
- Varig reduksjon i unødige brannalarmer og utrykninger i hele landet
- Mer tid til forebygging
- Mer effektiv bruk av ressurser

Hvordan: Skape nye markedsmuligheter for aktører som tilbyr smartere branndetekteringsteknologi eller andre brannforebyggende tiltak

Vi ønsker dialog om disse spørsmålene:

- Hvilke løsninger finnes i dag som reduserer unødige og falske brannalarmer, og hvor modne er de? Hvilke deler av behovet dekker de, og hva mangler?
- Hva finnes av smarte og intelligente sensorløsninger som i større grad kun utløses ved reelle alarmer - og ikke ved falske alarmer
- Hvordan kan ny teknologi, for eksempel sensordata, kunstig intelligens og digitale kontaktflater, bidra til å skille reelle alarmer fra unødige før utrykning? Hva kreves for at dette skal skje trygt, slik at deteksjon ved reell brann ikke svekkes?
- Hvordan kan nye løsninger tilpasses ulike bygningstyper og bruksformer, som boliger, skoler og næringsbygg med hyppige bruksendringer?
- Hva er et realistisk anslag for kostnad, tidsbruk og risiko ved å utvikle og ta i bruk den foreslåtte løsningen?

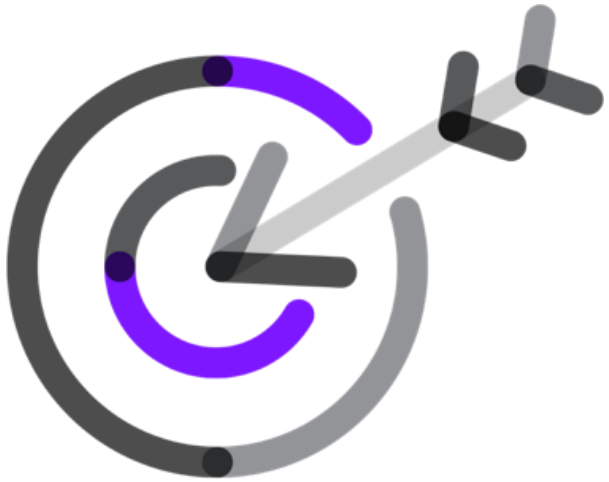
Vi tar også imot innspill hva som mangler i beskrivelsen vår, og hvilke aktører som bør delta i et eventuelt utviklingsprosjekt.

Vi trenger hjelp til å:

- komme opp med *nye* tiltak og løsninger som kan gir færre unødige alarmer
- kartlegge hva som finnes i markedet av eksisterende løsninger
- få innspill om hvordan innovasjon kan redusere antall unødige alarmer
- kartlegge markedspotensialet for nye løsninger som kan redusere unødige alarmer

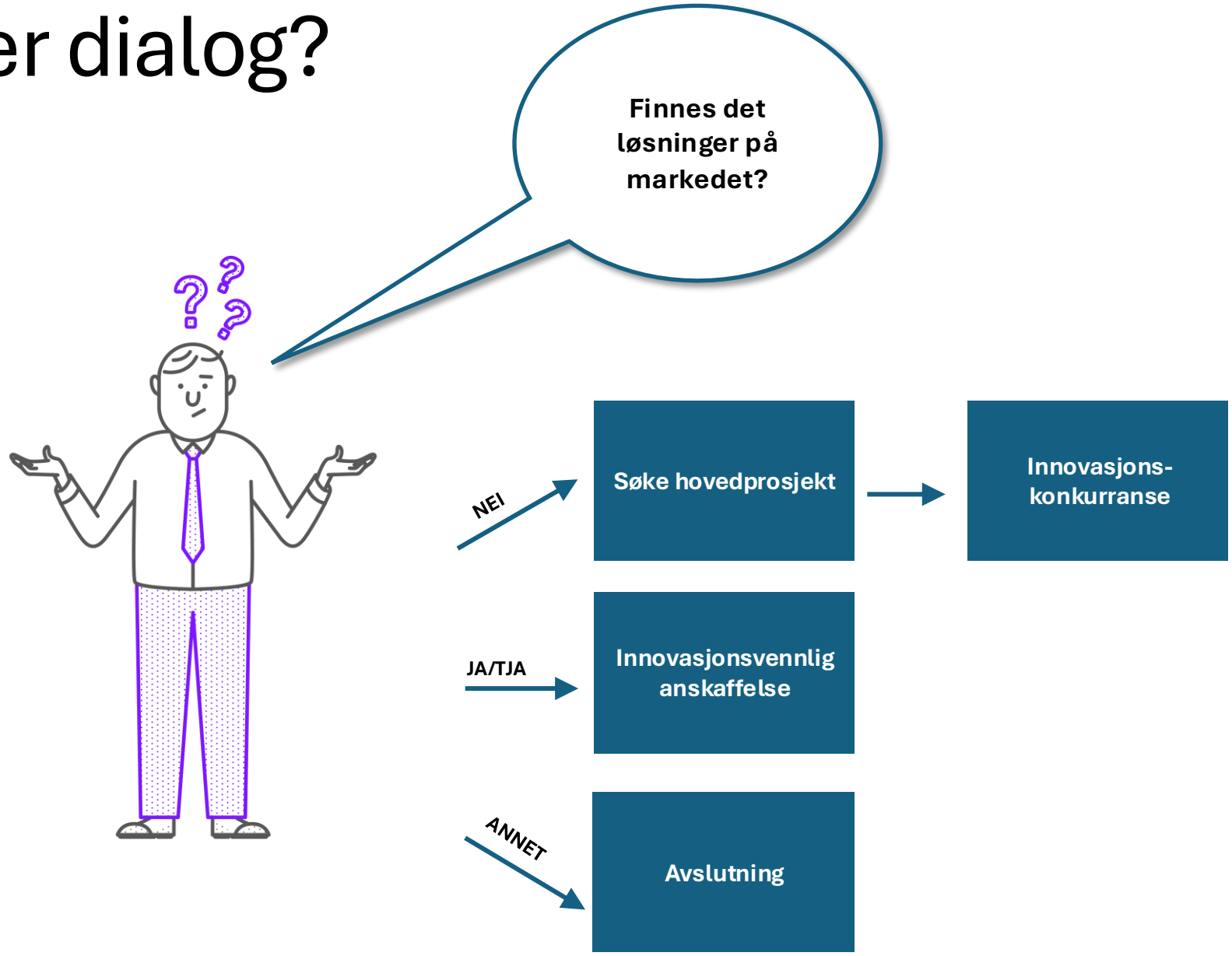
Innspillene fra markedsdialogen og en-til-en-møter brukes til å vurdere om det er grunnlag for å søke om midler til et større hovedprosjekt fra Forskningsrådet

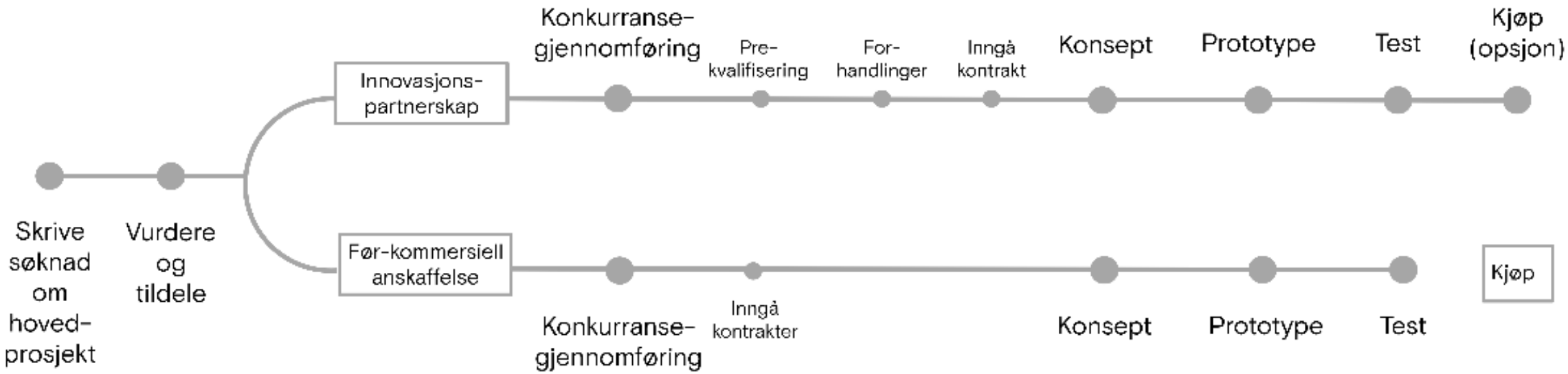

Videre prosjektforløp

Hva skjer etter dialog?

Prosjektforløp

+ 1-2 mnd

+ 12-36 mnd

Gjennomføring en-til-en møter

Varighet: 30 minutter

Datoer: Fortrinnsvis 5. og 6. november

Sted: Digitalt via Teams

Informasjon som deles i én-til-én-møtene behandles konfidensielt. Innspillene brukes til å vurdere om det skal igangsettes et hovedprosjekt og til å utforme behovsbeskrivelse og hovedsøknad.

Deltakelse i dialogen forplikter ikke og det gir ikke fortrinn i en senere konkurranse eller anskaffelse.

Foto: Karen Gjetrang

Spørsmål?

Mer informasjon om prosjektet:

https://innovativeanskaffelser.no/kalender/dialogmote-faerre-unodige-alarmer-og-faerre-utrykninger

Påmelding en-til-en-møter:

https://forms.cloud.microsoft/e/MSDWyT4uPc

Takk for oss!

Fredrik Haaland Johansen
fredrikhaland.johansen@vibr.no

Ragnhild Olin Amdam
ragnhild.amdam@nrbr.no

Harald Aas
harald.aas@lup.no

